

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. VI. Specialis aliquorum perfectorum ad animas iuuandas vocatio; &
inanes eorundem timores, & excusationes, earumque pœnæ; obedientia
item tali vocationi adhibenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT VI.

SPECIALIS ALIQVORVM PERFECTORVM AD A-
nimas inuandas vocatio, & inanes eorundem timores, excusationes, ca-
rumque peccata; obedientia item talis vocatiōi adhibenda.

CAP. 1.2

PERFECTALIS vocatio, qua Dominus noster viros iam valde perfectos vocat, & eos præcipue, qui valde fuerunt exercitati in operibus vitæ contemplatiuæ: vt procedant ad exercenda vitæ actiuæ opera erga proximos, miranda est delineata in libro Canticorum, postquam sponsus ad excelsum ad eod perfectionis culmen peruenerat, vt diceret a ego dormio, & cor meum vigilat absorpta enim contemplatione Dei: ad omnia, quæ mundi essent docebat; ad ea tantum vigilans, quæ sui erant dilecti: in quo totum cor suum, & cogitationes omnes, ac desideria collocauerat amore valde accensis. Ad cuius ita constitutæ aures vox insonuit cælestis eius sponsi, tenerrime dicentis: *aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: quia caput meum plenum est rore, & cincinnati mei guttis nocturnis.* Sed priusquam profundum hoc amoris pelagus ingrediamur: videamus, quo modo sit possibile quoddam cum anima adeo sit iusta, & perfecta: quemadmodum prima huius colloquij verba significant: Deus tamen extra eius domum esse dicatur, & ostium pulsare, ac petere sibi aperiri vt ingredi possit: cum Deus temper sit intra ipsos iustos, per gratiam, & Charitatem eis vnitus; vtrumque tamen horum & verum est, & certum. Cum enim Dominus noster sit in animabus iustis per effectus iustitiæ, quos in eis efficit; postquam eas per iustificationem est ingressus, sæpe pulsat, sibi que aperiri petit: vt ingressus per earum consensum & voluntatem, reliqua faciat, quæ ad eorum profectum & perfectionem propriam spectant; & postquam id obtinuit, pulsat etiam nocte, desiderans adhuc intrare ad earum corda: vt effectus excitet amoris proximorum, ac zeli exeundi ad laborandum pro eorum salute ac perfectione. Et quamdiu hos effectus non efficit; nec anima ipsa ad eos suscipiendos se disponit: censetur ille extra eam manere, pulsans inspirationibus suis, vt sibi aditus pateat, remotis impedimentis, quæ in ea sunt ad tantam gratiam & fauorem suscipiendum.

§ I.

I. **S**E D. quis porro explicare nouerit causas, & titulos, quibus vritur sponsus, dum ita pulsat, vt sibi aperiatur? *Primum* enim reuocat animæ in memoriam beneficia ipsi collata in die iustificationis, ac ceteris diebus, quibus de ipsa profectu egit. Quasi diceret: memento quod fece-

rim te sororem meam per esse gratiæ; amicam, per charitatem; columbam, per unionem cum Spiritu Sancto; immaculatam meam propter cordis puritatem. Cur ergo non aperies ei, qui tot beneficijs te affectit; & cupit intrare, ut alijs non minoribus te afficiat? Noli satis tibi esse existimare, quod hæc bona tibi soli habeas; aperi mihi ut prodeamus ad lucrandos alios fratres, alios amicos, alias columbas, & alias animas formosas: ut mea Patrisque mei gloria dilatetur. Cum igitur columba sit avis fecunda; veni, columba mea, ut mecum gignas filios gratiæ, meæque gloriæ hæredes.

Statim etiam subiicit titulos charitatis, assumptos ex necessitate, qua proximi laborant; ideoque dicit ei: attende quia *caput meum plenum est rore, & cincinnati mei guttis noctium*. a *Caput Christi* quæ homo est (ut ait Apostolus) est *Deus*. Et hoc (ait S. Gregorius) esse plenum rore aut pruina, cum sanctum eius nomen ab infidelibus blasphematur; à peccatoribus contemnitur; & à tepidis irreuerenter tractatur. Cincinnati huius capituli sunt Christiani, coniurati cum eo per fidem: qui tamen pleni sunt guttis noctium, cum in eis deficit charitas; suntque oppressi glacie multorum peccatorum, ac tenebris ignorantiæ, & valde errantibus iudicijs. Et quamvis ipsi sint iusti, sunt tamen afflictis persecutionibus, calumnijs, & calamitatibus. Si itaque Christum diligis, habesque talenta, & facultates ad ipsum in hac necessitate iuuandum, cur eius pulsam non audis? Offerens te ipsum ad remouendas pro viribus blasphemias, iniurias, & peccata, quæ in eius caput, cincinnati que decidunt? propugnans eius honorem & remouens à fidelibus tot culparum guttas; & afflictis subsidium in eorum miseris ferens.

Se d audi tertium, titulum quem proponit, ob vtilitatem, & mercedem quam pro hoc seruitio tibi offert. Qui titulus (ut ait S. Paulinus) etiam continetur in eo, cum dicitur: *caput meum plenum est rore, & cincinnati mei guttis noctium*; intelligit enim per rorem, abundantiam gratiarum, donorumque celestium; quibus illud est plenum, ob infinitam Diuinitatis Christi eminentiam; ac similiter intelligit partem superioris spiritus sui in quo reconditi sunt oēs thesauri sapientiæ & scientiæ Dei; ex quo fluunt ad cincinnati, hoc est ad electos, quibus has gratias comunicat instar guttarum: nam collatæ cum immenso eius rore, valde sunt parue; etiam cum in seipsis sunt valde magnæ. Sunt tamẽ guttæ noctu decidentes etiã cum ipsa serena est, & clara: quia comunicantur cum magna conscientiæ quiete, & serenitate, & cum claritate maioris cognitionis, quàm antiquis; licet in ipso fundamento adsit etiam fidei obscuritas. Si igitur cupis benedictionibus cælestibus loquulari: aperi mihi (ait Saluator, & annue petitioni meæ. Tunc enim ingrediar ego in cor tuum cum Diuinitate mea, & cum spiritu meo cælesti

2

21. Corin. 11.
3.
In Cant. 5.

3

Epist. 4. vi
de Martia.
del. Rio.

Ita Titul.
manus.

b Iud. 6. 37.

c Ioh. 3. 34.

rore pleno, ad temperandum ardorem concupiscentiarum & cupiditarum tuarum; ad corroborandam animam tuam exercitiis sanctorum operum, variasque celestium gratiarum guttas communicandas. Quenammodum enim b *vos totius terra receptus fuit in vellere Gedeonis & ipse de nocte confurgens expresso vellere, concham rore impleuit; ita c gratia omnes dona celestia collecta sunt in spiritu meo absque mensura; quæ tamen dona non mihi soli referuo; sed electos meos facit eorum participes; replens scilicet hæc vasa, ut gratiæ meæ efficacitas magis luceat. Quod si tu cum Gedeone nocte confurgas, ostiumque aperias, ut ad te aditus pateat; replebo te tantâ copiâ guttarum roris mei, ut quemuis laborem tibi reddant fructum ac iucundum.*

4

QVOD SI quartū alium titulum ab exemplo meo desumptum habere velis; attende quid ego fecerim, dum inter vos agerem in mortali & parvulo corpore: & agnosces me ab ipso vitæ exordio, usque ad eius exitum, plenum semper fuisse rore & pruina, congelatisque guttis noctium sustinendo innumeros labores, ut efficacius peccatores vocarem, & converterem, & omnibus hominibus beneficerem. Propterea natus sum in media hyeme, noctu, & in tugurio, incommodis temporis valde exposito; noctu exiit fugiens in Ægyptum; & per multas noctes ambulans per desertum tanquam fugitivus. In alio deserto mansi quadraginta diebus, & quadraginta noctibus nihil comedens, dormiens super paulmentum, expulsum vento; quamdiu prædicaui, noctes expendebam in montibus, orans pro vestro remedio; tollerans noctis rorem, ut vobis rorem gratiæ compararem: Denique in nocte meæ Passionis cecidit super caput meum magno impetu gelu peccatorum hominum, & inundationes iniuriarum, & contemptuum; sudaui sanguinem guttarum, quem tamen postea magno impetu per flagella ex toto corpore, & per vulnera pedum ac manuum, ac per foramina, quæ spinæ aperuerunt in capite meo effudi. Quæ omnia cum ego fecerim ob utilitatem animarum: cur non aperies mihi, & reipsum offeres ad aliquid pro eisdem faciendum? Denique omnes vires intendit ad quinto titulo interni amoris, quem erga suam sponsam Ecclesiam gerit; cum insinuat, se caput habere apertum absque pileo, aut alio tegumento. Quod signum erat captivorum & victorum, in signum suæ traditionis ac subiectionis; iuxta illud Moysis dicentis, quod d *ministeri tui essent captivi nudato capite*. Venit itaque hic Dominus, ut pulset ad ostia sponsæ suæ, quasi captivus & victus amore eius, & omnium animarum; & optans, ut & illæ ipsi se tradant, & quasi eodem amore captivæ eile dedant. Quod sufficere debet cuius amanti, ut studeat animas aliquas lucrari, quæ Dominum ipsum diligant. O Saluator dulcissime: quis adeo eruditus ac pertinax, ut aures suas occludat benevolæ adeo vocationi; si

Don. 32. 42.

noctis

nouerit: te esse vocantem, & quanto afficiaris gaudio, si tuis pareat dictis.
§. II.

SED audiamus, quid sponsa iucundæ aded vocationi respondeat. *Expoliatus*, inquit, *me tunica mea quomodo induar illa?* Atque si diceret: graue mihi est è lectulo surgere, vt ianuam ei aperiam: ne iterum cogar vestem indnere, quam exui. *Lauit pedes meos, quomodo inquinabo illos?* si enim terram calcauero, maculabuntur. In hac sponsæ sententia duo excusationum genera intelligi possunt, quas homines habent, ne statim Dei vocationi pareant. Aliæ sunt propriæ otiosorum, pigrorum, ac deliciis deditorum, qui sunt hostes crucis ac laboris: ac propterea refugiunt officium ac ministerium onerosum, & curam animarum, præcipuè si non aded sit honorificum, nec lucram adferat, quale ipsa caro desiderat. Et hoc significat (vt inquit Theodoretus) quod dicit: *expoliatus me tunica mea, quomodo induar illa?* Quemadmodum enim homines, qui modicum, & quasi obiter dormire volunt, vt suæ necessitati satisfaciant, vt fieri solet circa meridiem, non se omnino exuunt; sed sedent in aliqua sede, aut vestibus indati iacent in lecto: & statim atque vocantur, festinanter surgunt: quando autem maiori cum quiete noctu dormire volunt, exuunt se, & iacent in lecto: quod si è somno excitentur, torpescunt ad surgendum; & respondunt: extra tempus, & opportunitatem se vocari: sicut a respondit amicus ille amico suo pulsanti media nocte ad ianuam, ac petenti tres panes: excusauit enim se dicens: *se iam in cubili esse nec posse surgere*: ita etiam viri valde feruentes ac perfecti somnum & delicias huius vitæ valde obiter admittunt, & solum, vt suæ necessitati satisfaciant: vtentes (vt ait Apostolus) *hoc mundo quasi non utantur*: Ideoque vocati à Deo ad res obsequij eius, quale est Confessiones audire, cõcionari, & proximos morituros adiuuare: statim, valdeque facillè surgunt; & ad id, quod iniungitur, accurrunt, dicentes cù Samuele, cùm media nocte à Domino vocaretur: *c Ecce ego: vocasti enim me*. Tepidi autem & imperfecti maiori cù mora, & quasi permanenter suscipiunt carnis delicias, quibus ex corde adhærescunt. Ideoque grauius ferunt è lecto surgere, in quo *verunt se tanquã ostiũ in cardine suo*: & quando Deus eos vocat ad res alicuius laboris, adinueniunt excusationes, ne eas aggrediantur; aut in aliud tempus reijciunt, dicentes: *expoliatus me tunica mea: quomodo statim induar illa?* redeat postea: quia nunc non est opportunum. O execrandam pigritiam, quæ talem excogitas excusationem, ne facias, quod Deus iubet! Et quodnam, quæso, tempus aptius ad laborem erit, quò, quo te vocat, qui est temporũ Dñs totq; beneficijs obstrictũ te habet, vt ei pròptè obedias? Propterea enim dixit Salomõ: *e ne dicas amico tuo: vade, & reuertere: cras dabo tibi; cum statim possis dare*. Cùm igitur Deus non requirat à te, nisi quod potes facere: cur eum in aliud reicis tempus?

Vide. Titul.

a Luca. 11. 5.

b1. Corin. 4. 11.

c 1. Reg. 3. 5.

d Prover. 26. 14.

e Prover. 3. 28.

ALIAS excusationes adhibent homines Deum timentes, propterea profectus cupidi: sub prætecto scilicet, ac zelo non deficiente in rebus suæ perfectionis; & ob timorem non reddendi bonam rationem officij, quod sibi iniungitur. Et hoc Spiritu respondent (vt explicat S. Gregorius) Domino ipsos vocanti: *expolians me tunica mea*, bonis scilicet temporalibus, rerumque temporalium curas deposui, *quomodo ergo induam illa*, vt officium suscipiam Prælati plenum terrenis curis? *Lampedes mentis* affectibus terrenis, purificans me pro viribus à culpis etiam leuibus, quomodo ergo officium acceptabo alios iuuandi, in quo illos in quinabonem quidem cum periculo grauiiores culpas contrahendi? Non satis est, quod qui me vocat, sit Deus: quia imbecillitas mea est magna. Nam etiam vocauit & elegit *Moysem & Aaron & Helii* in Lege veteri; & Iudam aliosque multos in Lege Noua: quorum quidam in re aliqua grauius impegerunt: alij verò & impegerunt, & suâ culpâ perierunt: nollem ego in huiusmodi infelicitatem incidere. Hæc excusatio est eorum, qui maximè sunt Spirituales. Quæ aliquando prouenit ex eo, quod plus quàm par est, interioribus collectioni adhaereant: ne voluptate illa priuentur, qua ibi afficiuntur. Interdum etiam prouenit ex solo timore suæ perditionis; & ne eam offendant, cui maximè placere intendunt. Nam reuera est difficile (vt prædictum est) versari inter spinas, & ab eis non pungi; & calcare (vt ait S. Hieronymus) terram pedibus ita, vt nec pulvis nec lutum eis adhaereat. Et propter huiusmodi timorem proponunt Domino nostro difficultatem; non vt laborem officij, sed vt periculum, quod in eo timent edugiant.

f Exod. 3. 20.
6. 4. 15

Epist. ad
Damasium
de r. isaia
visione.
S. Aug.
Tract. 56.
& 57. in
Ioan.

3

g Cant. 5. 4

AUDIENS Sponsus responsum Sponsæ suæ, & causas quibus illa inerte-
tebatur: voluit, efficaciori vocatione eam vocare, ne torpesceret, aut
timeret: ideoque illa addit: *g dilectus meus misit manum suam per foramen*
vt pessulum ostij mei remoueret; & venter meus intremuit ad tactum eius. Ad
habens enim dilectissimus hic Dominus manum omnipotentis suæ, pe-
netrat per foramen luminis naturalis, & fidei; & illustrat intellectu motum
cælestis lucis abundantia, vt sentiat anima vim & efficacitatem quatuor
titulorum, quos Sponsus, dum eam vocat, proponit; & ita Spiritum ac-
cipiat, vt excusationum pessalum, & impedimenta remoueat, quæ ha-
bet, aut habere se fingit: ne suam deserat recollectionem, & obediat
quæ ipse iubet. Quæ videns hac luce extremam fidelium necessitatem
& auxilia, quæ Deus ipsi ad eos iuandos offert; & iacundam adeo instaurati-
onem, qua Sponsus id petit: totum eius cor ac vitcera contremiscunt; &
affectibus amoris & compassionis ita emolliuntur, vt statim surgat vt apertus
dilecto suo, excutiendo omnem torporem, & ostendendo verum ac sol-
idum erga ipsum amorem. Sed quomodo surrexit? *Manus mea inquit*

stillauerunt myrrham, & digiti mei pleni myrrha probatissima. Auxilio enim, quod ei potens manus Dei præstitit; manus eius, hoc est animæ facultates, producere cæperunt myrrham excellentis mortificationis, qua repleuit omnes digitos affectuum suorum, & opera ipsa particularia in magna copia, sed cum magna prudentia: vt quæcunq; haberet impedimenta, remoueret. Idcirco ait: *pellulum ostii mei aperui dilecto meo* Potuisset procul dabo Dominus noster manu suæ omnipotentis solus remouere pessulæ totumq; opus perficere: non tamen id vult; sed vt etiam ipsa anima surgat, suasq; manus coniungat manibus Dei, vt simul ostium aperiant. Deus eam præuenit gratia excitante, & continuo suo auxilio eam iuuat, ac fouet iuxta illud Apostoli: *h laboraui, non ego, sed gratia Dei mecum* gratia enim eius præcipue totum hoc opus perficit. Illa enim efficit, vt manus replentur myrrha, non quacunq; re, sed probatissima, & purissima; talis enim esse debet mortificatio Prælatorum, & operariorum Euangelicorum: vt mortificent torporem, delicias, & honorem, propriamq; voluntatem ac iudicium; &, quod amplius est, etiam nimium affectum ad suam recollectionem, & spirituales delicias; cum etiam his amor proprius foueri soleat, quin retrahunt hominem, ne accedat ad ea, quæ iubet Deus. Nec dixit os stillasse myrrham, sed manus; præcedere enim debet operum mortificatio eiusdem prædicationem; immò in ipsamet eius prædicatione debet eius opus exerceri, studendo in omnibus placere Deo, & non hominibus, nisi ob solum eius amorem. Hæc etiam gratia est, quæ præcipue aperit ostium cordis, & fidei, ac obedientiæ aures: pessulum remouens, quo oculo aditum Deo prohibebant, magnos adferenti thesauros in auxilium aperientis. Quamuis autem multi sint obices hunc Dei ingressum prohibentes: folius tamen pessuli meminit: quia omnes vt plurimum vno præcipue detinentur, qui cæterorum sit radix. In aliis enim pessulus est superbia, & honoris ambitio; in aliis ignauia, & affectus ad delicias: vnusquisq; autem illum obicem auferre debet, qui maxime ipsi est impedimento; n-que est melior ratio illum remouendi, quam incipere statim exercere officium, & ministeria, quæ Deus iniungit, obediendo in exacta fidelique executione. Et hoc, ait Rupertus significare etiam sponsam, cum dixit: *pellulum ostii mei aperui*, hoc est silentium, quo eius os erat occlusum. Nam prius ob contemplationis amorem firmiter decreuerat silentij virtutem amplecti; & ita suum os claudere, vt non se immisceret colloquiis proximorum. Cum autem voluntatem Dei agnouit ipsam vocantis ad hoc munus, remouit pessulum, & rumpens silentium, cepit prædicare, & cum omnibus agere, vt illos lucraretur, & ad gloriam dilecti sui ædificaret.

It-Corin. 15
 10.

Ita Guilhel-
 mus.

Vide Marti.
 Del. 110.

§ III.

VT autem appareat, quàm sit iustus Deus noster; & quòd nullam culpam etiam leuem relinquat impunitam; & quòd hæc resistentia & mora in obediendo sibi displiceat si nimia sit, etiam cum speciem præfert maioris boni: addit statim sponsa, quòd cum illa pessimum operasset dilecto suo, *illi declinauerat atque transferat*: quia subtraxit ei sensibiles consolationes ac delicias, quibus eam solebat emollire; vt ex hac pena & culpam suam cognosceret, & cautior redderetur, ne in posterum auderet resistere. Vt ex hoc, qui valde sunt addicti contemplationi, & quieti suæ, timeant, cum hanc ob causam Diuinæ vocationi resistunt. Si enim in hac sua repugnantia persistant, amittent bonum, quod habent, & cuius iacturam timebant, si exirent ad agendum cum alijs, eam facient, quòd quòd non obediunt: non enim angulus & solitudo corporalis est, quæ delectationem & feruorem in oratione adfert; sed prouidentia & liberalitas Dei: qui etiam in angulo feruorem negabit, cum ex propria voluntate in eo quis velit herere; dabit verò illum exeunti in publicum, vt patet Diuinæ. Et hic nouus quidam est titulus, eos obligans ad audiendam Diuinam vocationem; vt conseruetur & augetur bonum, quòd acceperunt. Meritò enim sibi debent persuadere, omnes fauores & consolationes à Deo sibi communicatas, dirigi ad ipsos magis disponendos, ac perficiendos, vt possint tutè à alijs inuare. Cui decreto si se opponant: indignos se reddunt, quibus dona priùs data conseruentur. Id confirmat S. Gregorius, dicens de huiusmodi: Qui culmen regiminum vocati suscipere renuunt, ipsa sibi plerumque dona adimunt, quæ non pro se tantummodo, sed etiam pro alijs, acceperunt; cumq; sua & non aliorum lucra cogitant, ipsi se, quæ priuata habere appetunt, bonis priuant. Quòd etiam confirmat ac declarat ex consuetudine Legis Antiquæ: quæ habebat, vt si frater vnus absque liberis moreretur, alter defuncti uxorem acciperet, & fecundaret semen fratris sui. Quòd si facere recusaret: vidua illa biberet in faciem illius publicè, tollereturque calcamētum de pede eius, dicens sic fiet homini, qui non adificat domum fratris sui: & in posterum vocabitur domus dissipati. Is (ait) per excellentiam frater vocatur, qui post resurrectionem suam c. Apostolos suos ac discipulos fratres vocauit; & mortuus est sine liberis in consensu, quòd non impleuit numerum electorum. Ac propterea post eius mortem Ecclesia mausti quasi vidua; iuberetque fratrem superstitem eam ducere, cum ipse inspirat, & committit munus Prælati, & gubernationis animarum habenti talenta ad illud obeandum; vt resuscitet nomen & familiam Christi, genrando filios in Esse gratiæ, qui promoueant fidem & Religionem Christianam. Quòd si ex ignauia, aut priuatis commodis ad facere recuset: spuitur in faciem eius. Ecclesia enim Christi sponsa eam

2. Corint.

1. 4.

1. P. Pastor.

6. 5.

6. Deu. 25. 5.

10. Matt. 23.

10.

contemns

contemnit, eiusque dona parui facit: siquidem expressa dat indicia exigui sui amoris erga fratrem suum natu maiorem, & æterni Patris primogenitum. Et statim accipit calceamentum vnius pedis: qui enim prius signa dabat, quod vtrumque pedem calceis indutum haberet, duos, scilicet, affectus amoris Dei & proximi, de quibus Apostolus dixit *d calceate pedes in preparatione Evangelii pacis*. Hac sua resistantia amittit cum pudore calceamentum vnius pedis: quia deficit in amore proximi, factus reus tot animarum, quot iuuare potuisset, si officium acceptasset, quod ei committebatur. Hæc omnia summarim S. Gregorius. Possuntque ampliùs confirmari moralis sensu eius, quod refert historia Ruth. *Quæ* (vt supra dictum fuit) cum esset Moabitidis, mortuo viro, qui fuerat filius Elimelech, nulla prole relicta, mansit vidua: cumque proximus cognatus inuitaretur, vt eam duceret, ac defuncti hæreditatem acciperet: ille *cessit iuri propinquitatis, dicens se nolle posteritatem familia sua delere*, vt alienam suscitaret: in cuius rei signum soluit calceamentum suum, & dedit Booz viro prædiuiti ac potenti, qui voluit illam ducere, vt legi satis faceret, & gratiam hanc defuncto, eiusque viduæ alienigenæ præstaret. Hunc in modum cum Christus Dominus noster, eiusque Apostoli ac discipuli per Elimelech, eiusque filios significati (vt primo Tomo dictum est) Ecclesiam plantassent in gentilitate, per Ruth significata, mortui essent absque filiis, qui necessarij erant ad familiæ suæ nomen conseruandum: necesse fuit, viros aliquos Apostolicos desponsare sibi Ecclesiam, & succedere in officium, quod illi in ea gesserunt: vt ita per mundum vniuersum dilaretur. Quam ob causam ipse Dominus noster sensim inspirat, & vocat eos, qui talenta ac dotes ad illud obeundum habent. Quorum tamè aliqui sunt sicut proximus ille cognatus Elimelech, qui hæc sponsalia refugiant, ne suæ domus commoditate frustrentur; suæque conscientie quietem amittant, si curis aliorum se implicent; existimantes sufficere sibi proprias, ideoque renuntiant hæreditati & præmio, quod illis ex hoc coniugio proueniret: ne laborem subeant, seque periculo exponant. Non tamen deerit Deo feruens aliquis & fortis animo, qui locum segnis & pauidi, aut pusillanimis occupet: prospicietque de aliquo Booz, quod significat fortitudinem, virum diuitem virtutibus, verbisque & operibus potentem, qui coniugium hoc accipiet, & alterius calceamentum accipiat: quod feruenti quodam amore, ac zelo animas iuuandi induat, comparans sibi cælestem hæreditatem; magnamque gloriam filijs, quos gignit, ad suscitandum nomen & familiam patris sui natu maximi, qui est Christus: cuius exemplum debet nos etiam ad id permouere.

Nam, si huius historie spiritum altius repetamus, deprehendemus primum Adamum mortuum esse absque filiis in statu Innocen-

d Ephes. 6.
15.

Tom. 2 Tr.
5. c. 3 §. 1.
Ruth 4. 6.

Tract. 1. c. 4.
§. 1.

tiaz: nam statim atque peccauit, mortuus fuit in anima; & ita statum innocentiæ corrupit: vt quamuis plurimos filios haberet secundum naturam omnes tamen mortui nascerentur in Esse gratiæ: & natura ipsa humana vidua erat & impotens ad tales filios procreandos, nisi ex iplo caelo remedium descendisset. Ad quod præstandum ipsemet filius Dei vni de creuit fieri homo, & frater noster secundum naturam: vt ipse tanquam secundus Adam cælestis suscitaret familiam Adami terreni. Et quamuis ipsum præcessissent multi Patriarchæ, & prophetæ cum lege in tabulis scripta, quam ipse eis dederat, vt animarum salutem promoueret: omnes tamen potuerunt parum; nec ipsa lex ad id sufficiebat. In cuius testimonium (vt ait Origenes) cum Deus apparuit Moyse in rubo, iussit *soluere calceamentum de pedibus suis*; quo voluit significare, futurum tempus, in quo appareret ipsum non esse satis sufficientem, vt esset Sponsus & gubernator Ecclesiæ; sed eam relinqueret ipsi Domino, qui in rubo loquebatur, quando postea fieret pro nobis homo mortalis, qui illam sibi desponsaret, filiosque procrearet viuentes in Esse gratiæ; & qui Legem esset constituturus cum Sacramentis, & Sacrificijs, virtutis aded efficacis, vt per eius successores possent similes filios gignere, suam que Ecclesiam per vniuersum orbem dilatare, & ciuitatem cælestem copiosius condere. Hic verus est Booz fortitudo Patris æterni, homo ditissimus, & potentissimus in verbo & in opere. Qui non est dedignatus ducere viduam Ruth, prius idololatram ac gentilem: vt Ecclesiam suam educeret ex gentilitate. Quamuis coniugium illud aded illi caro sterit, vt grauissimis tolerantis cruciatibus in cruce expirauerit, ad ipsum matrimonium consummandum, vt ex hoc intelligant discipuli supremi huius Booz, quanta promptitudine & affectu debeant seipso offerre, ad ipsum imitandum; & progredi opere ab ipso inchoato; etiamsi multi sint labores subeundi, & communitates deserendæ. Propterea enim dixit Apostolus (vt perpendit S. Gregorius); *si vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sumus: & pro omnibus mortuus est Christus: vt & qui viuunt, iam non sibi viuunt, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & surrexit.* quasi dixerit: cum Christus mortuus sit, vt te mortuum suscitaret: æquum est, ne, postquam surrexisti, tibi soli viuere velis; sed ipsi Domino, qui pro te mortuus est: vt iuues ad resuscitandos alios, filios mortuos, maximæ tuæ felicitati tribuens, quod velle opera tua vti, & quasi instrumentum adhibere vt in cæptis progrediaris. **DE** quemadmodum Booz non cæpit ex propria voluntate nuptias illas, sed id petente ipsa Ruth ex directione Noemi, quæ illam iustitiam postquam tamen obtulit se ad acceptandum matrimonium, explanauit omnes difficultates occurrentes, vt quod promiserat, impleat: ita qui boni Prælati & Euangelici ministri esse volunt, non debent in his nuptijs

f Exodi. 3. 5
 Hom. in c. 11
 locum.

g 2. Corin. 5.
 14. Supra.

Spiritus

Spiritualibus progredi, sicut qui agunt de carnalibus, in quibus, ut plurimum vir petit uxorem, non uxor virum. Hic uero contra iustus non debet petere, aut uirgere Ecclesiam, ut se Prælatum constituat: id enim præsefert aliquam ambitionem, aut cupiditatem, sed Ecclesia particularis ex consilio supremi sui capitis petere debet & uirgere, ut Prælatus sibi esse velit. Et similiter non debet ambitiosè alia officia quærere: sed necessitas proximorum impellere ipsum debet, ut ea oblata admittat. Cum autem ea admittit ob causas prædictas, expedit omnes difficultates vincere, & impedimenta remouere, ut officium suum quietè ac tranquillè obire possit, & cum utilitate, & præstantia, quam optat.

CAPVT VII.

ZELVS IUVVANDI SALVTEM ANIMARVM,
eius excellentia, & fano: ei Dei erga Zelosos.

ZELVS SALVTIS ET PERFECTIIONIS PROXIMORVM (cuius actus & effectus Tomo secundo retulimus) sit primus effectus, & signum Diuinæ uocationis ad eos iuandos: operæpretium erit ab eo nunc inchoare: cum ille meritò debeat in omnibus Prælatis, & operarijs Euangelicis singulariter eminere: ut officia & ministeria sua exactè faciant, ut oportet: gubernandi scilicet, docendi, prædicandi, & confessiones audiendi; & reliqua opera præstandi, quæ cū ipsis sunt coniuncta: conando, ut zelus hic valde sit purus, ob duos præcipuè titulos. Alter est, ut gloriam Dei propognet, præueniendo eius iniurias; & operam dando, ut peccatores conuertantur, ipsumque glorificent, & ut par est, ei seruiant: & ita omnes sese impendant in eius laudes, obedientiam & obsequia: eò quòd dignissimus sit cui Creaturæ hæc cõinuè præstet. Alter titulus est, propter bonum ipsorum proximorum, ut à tanto malo, quantum est peccatum, & infernus, liberentur; obtineant uero finem, in quem fuerunt creati: frui-tionem scilicet Dei in cælo. Primus titulus oritur ex primo Charitatis actus, amore scilicet Dei; secundus ex amore proximi: & uterque debent ipsos in se transformare, iuxta illud quod de Salvatore dicitur: *a zelus domus tue comedit me*: ita ut non solum feruens operarius comedat, & ad sua interiora transmittat: zelum, eiusque omnia opera; sed ipse zelus eum comedat, omnesque eius potentias: sicut ignis deuorat, & in se transformat materiam ad quam accedit: ut quicquid loquetur, & faciet, hoc zelo tegatur, & hoc igne inflammetur. Hic consumere debet omnes carnis &

Tract. 4.
c. 6.a Ioan. 2. 17.
Psal. 68. 10.